

ด่วนที่สุด

ที่ กบ ๐๐๒๓.๓/ว ๓๔๙

ศาลากลางจังหวัดกระบี่

๙/๑๐ ถนนอุตรกิจ กบ ๘๑๐๐๐

๒๒ มกราคม ๒๕๖๑

เรื่อง โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงตามแนวทางพระราช
เรียน นายอำเภอ ทุกอำเภอ และนายกเทศมนตรีเมืองกระบี่

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ด่วนที่สุดที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว ๒๔
ลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๖๑ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งว่าได้จัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและแนว
ทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงตามแนวทางพระราช โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้องค์กร
ปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่อย่างน้อยอำเภอละ ๑ แห่ง
และให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีระบบดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง โดยให้ดำเนินการดังนี้

๑. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและแนว
ทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงตามแนวทางพระราช

๒. ให้อำเภอคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบตามโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ
และแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงตามแนวทางพระราช อำเภอละ ๑ แห่ง พร้อมทั้ง
รายงานรายละเอียดโครงการให้จังหวัดทราบ ภายในวันที่ ๓๐ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑ รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่
ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อทราบและดำเนินการ สำหรับอำเภอแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่
ทราบและดำเนินการด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นายสมควร ชื่นเงิน)

รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน

ผู้ว่าราชการจังหวัดกระบี่

สำนักงานส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัด

กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น

โทร๐-๗๕๖๑-๑๘๙๙

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๘๑๐.๖/ว ๒๕

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

ถนนนครราชสีมา เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๒๐๐

มกราคม ๒๕๖๑

เลขที่..... 185

วันที่..... ๙ ม.ค. ๒๕๖๑

เวลา.....

เรื่อง โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง
ตามแนวทางพระราชรัฐ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สำเนาโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จำนวน ๑ ชุด
๒. แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงฯ จำนวน ๑ ชุด
๓. รายละเอียดการจัดสรรงบประมาณฯ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้จัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงตามแนวทางพระราชรัฐ โดยมีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมให้เมืองครปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่ ๗๖ จังหวัดอย่างน้อยอำเภอละ ๑ แห่ง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีระบบดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง โดยได้จัดสรรงบประมาณให้จังหวัด เพื่อดำเนินการดังนี้

๑. จัดประชุมผู้บริหารท้องถิ่น บุคลากรท้องถิ่น ท้องถิ่นอำเภอพื้นที่เป้าหมาย หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และแกนนำผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการ

๒. ติดตามผลการดำเนินงานโดยทีมตรวจของสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด หรือสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ จำนวน ๒ ครั้ง

๓. รวบรวมกิจกรรมดีเด่นส่งให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นประชาสัมพันธ์ในเว็บไซต์และสื่อประชาสัมพันธ์อื่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงขอให้จังหวัดแจ้งสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดดำเนินการตามโครงการและแนวทางดังกล่าว แล้วรายงานผลให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ Email: dla0891_3@dla.go.th เพื่อรวบรวมผลงานดีเด่นประชาสัมพันธ์ในเว็บไซต์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและสื่อประชาสัมพันธ์ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น

ส่วนส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต

โทร./โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๐๐ ต่อ ๔๑๓๒ - ๓

โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

๑. หลักการและเหตุผล

ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๑๖(๑๐) “กำหนดให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ในการสังคมสงเคราะห์และพัฒนาคุณภาพชีวิต สตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส” และ มาตรา ๑๗ ของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ กำหนดว่า “ภายใต้บังคับมาตรา ๑๖ ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองในการ “สังคมสงเคราะห์ และพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กสตรี คนชราและผู้ด้อยโอกาส” ประกอบกับแผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๓ กำหนดให้ภารกิจด้านการสงเคราะห์ผู้ด้อยโอกาส การจัดสวัสดิการสังคม เป็นภารกิจที่จะต้องถ่ายโอนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และอาจเลือกทำตามอำนาจหน้าที่ ประกอบกับนโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญด้านสังคมและคุณภาพชีวิต ซึ่งเป็นหลักประกันขั้นพื้นฐานของการบริการสาธารณะของรัฐภายใต้บทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ การพัฒนาคนและสังคมให้มีคุณภาพเพื่อที่จะนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความมั่นคงในชีวิต และประชาชนมีความสุข

ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงในกระแสโลกาภิวัตน์ที่ซับซ้อนและรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก ดังนั้น การเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในอนาคต เพื่อเป็นรากฐานการดำรงวิถีชีวิตของชุมชนและสังคม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) เป็นแผนเตรียมพร้อมรองรับการปรับตัวเพื่อเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์ในปี พ.ศ. ๒๕๖๔ เมื่อประชากรอายุ ๖๐ ปีขึ้นไปมีมากถึงร้อยละ ๒๐ และการสร้างภูมิคุ้มกันโดยชุมชนและกลไกที่มีความสามารถในการบริหารจัดการ ตลอดจนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ดังนั้น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจึงได้จัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ (องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบด้านผู้สูงอายุ) เพื่อขยายผลการสร้างเครือข่ายดูแลผู้สูงอายุในชุมชน และเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

๒. วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อส่งเสริมให้มืองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเขตพื้นที่

๒.๒ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเกิดความตระหนักรู้ด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เพื่อการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างสมบูรณ์

๒.๓ เพื่อส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนในเขตพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. เป้าหมาย

๓.๑ ส่งเสริมให้มืองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบในการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในพื้นที่ ๗๖ จังหวัด อย่างน้อยอำเภอละ ๑ แห่ง /

๓.๒ พัฒนาแนวทางการดำเนินงานโรงเรียนผู้สูงอายุ ศูนย์บริการผู้สูงอายุ ชมรมผู้สูงอายุ สถานสงเคราะห์ และคลังสมองท้องถิ่น

/กลุ่มเป้าหมาย...

กลุ่มเป้าหมาย

- (๑) ผู้บริหารท้องถิ่น
- (๒) บุคลากรสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นอำเภอ
- (๓) บุคลากรสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด
- (๔) ผู้บริหารสถานพยาบาล/ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
- (๕) แกนนำผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการ

๕. สถานที่ดำเนินการ

จังหวัด ๗๖ จังหวัด

๕. ระยะเวลา/วิธีดำเนินการ

ขั้นตอน/กิจกรรม			ช่วงเวลา
ระยะที่ ๑ ส่วนกลาง ดำเนินการ ดังนี้	(๑) มอบนโยบายผู้บริหาร ท้องถิ่น ท้องถิ่นจังหวัด ท้องถิ่นอำเภอ (๒) ประสานผู้ตรวจราชการ กรมตรวจติดตามผลการ ดำเนินการ (๓) ประชาสัมพันธ์กิจกรรม ดีเด่น	(๑) ๗๖ จังหวัด ๗๖ อำเภอ รวม ๘,๐๐๓ คน (๒) ๗๖ จังหวัด และองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง (๓) เว็บไซต์กรมส่งเสริม การปกครองท้องถิ่น	(๑) พฤศจิกายน ๒๕๖๐ ถึง กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ (ดำเนินการร่วมกับ กยผ.) (๒) มีนาคม ถึง กันยายน ๒๕๖๑ (๓) มีนาคม ถึง กันยายน ๒๕๖๑
ระยะที่ ๒ จัดสรรงบประมาณให้ จังหวัด เพื่อจัดการ ประชุมและตรวจ ติดตามผล	(๑) จัดประชุมผู้บริหาร ท้องถิ่น บุคลากรท้องถิ่น ท้องถิ่น อำเภอ พื้นที่ เป้าหมาย และแกนนำ ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการ	ผู้บริหารท้องถิ่น บุคลากร ท้องถิ่น ท้องถิ่นอำเภอพื้นที่ เป้าหมาย และแกนนำ ผู้สูงอายุที่เข้าร่วมโครงการ	มกราคม ถึง มีนาคม ๒๕๖๑
	(๒) การติดตามผลการ ดำเนินงาน รวม ๒ ครั้ง	ทีมตรวจของท้องถิ่นจังหวัด/ ท้องถิ่นอำเภอ	กุมภาพันธ์ ถึง กันยายน ๒๕๖๑
	(๓) รวบรวมกิจกรรมดีเด่น ประชาสัมพันธ์ในเว็บไซต์ และสื่อประชาสัมพันธ์อื่น	กองพัฒนาและส่งเสริมการ บริหารงานท้องถิ่น	มีนาคม ถึง กันยายน ๒๕๖๑
ระยะที่ ๓ (ปี ๒๕๖๒-๒๕๖๙) ส่งเสริมให้ขยายผล องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นต้นแบบ	ส่งเสริมให้มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบในการ ส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในทุกจังหวัด		ปี ๒๕๖๒ - ๒๕๖๙

๖. แนวทางการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นต้นแบบ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ดำเนินการตามมาตรฐานการดำเนินการด้านผู้สูงอายุตามองค์ประกอบ ๕ ด้าน ดังนี้

๖.๑. ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยผู้สูงอายุ เช่น

- ส่งเสริมการเข้าถึงและพัฒนาระบบการจัดบริการการศึกษา และการเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิตเพื่อเตรียมเข้าสู่วัยผู้สูงอายุที่เหมาะสม

- มีกิจกรรมรณรงค์ให้สังคมหรือชุมชนตระหนักถึงความจำเป็นของการเตรียมการเป็นผู้สูงอายุ และมีจิตสำนึก และตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ เช่น อบรมให้ความรู้เรื่องโภชนาการ การบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคมตามสถานภาพและสภาพร่างกาย การถ่ายทอดความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ

- ส่งเสริมให้ประชาชนทุกวัยเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในการดูแลรับผิดชอบผู้สูงอายุในครอบครัว และชุมชน เช่น อบรมให้ความรู้ในการดูแลผู้สูงอายุ ทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ

- มีกิจกรรมส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างผู้สูงอายุกับคนทุกวัย

- มีกิจกรรมส่งเสริมและสร้างวินัยการออมในครัวเรือน เช่น การทำบัญชีครัวเรือน

- ส่งเสริมประชาชนทุกกลุ่มเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนการออมต่าง ๆ

๖.๒. ด้านส่งเสริมการพัฒนาผู้สูงอายุ

- มีกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพในรูปแบบที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้สูงอายุ

- ส่งเสริมการออกกำลังกายสำหรับผู้สูงอายุ

- สนับสนุนการจัดกิจกรรมนันทนาการ

- ส่งเสริมการฝึกอาชีพและจัดหางานที่เหมาะสมกับวัย เช่น ทำขนม ทำอาหาร เครื่องจักสาน

- ยกย่อง เชิดชู ประกาศเกียรติคุณแก่ผู้สูงอายุ ที่เป็นตัวอย่างที่ดีในสังคมหรือชุมชน

- จัดทำทะเบียนผู้สูงอายุ

- เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสำหรับผู้สูงอายุ

- ประสานหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อให้บริการที่พึงอาศัยแก่ผู้สูงอายุที่พึ่งตนเองไม่ได้

- มีบริการอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ เช่น ดูแลสภาพแวดล้อมภายในบ้าน ช่วยทำความสะอาด

ช่วยเตรียมอาหาร ฯลฯ

- จัดให้มีหน่วยบริการสาธารณสุขสำหรับผู้สูงอายุ

- สร้างเครือข่ายผู้สูงอายุ

- มีระบบการฟื้นฟูสุขภาพชุมชน

๖.๓. ด้านการคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

- ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุรับสวัสดิการด้านรายได้พื้นฐาน เช่น เบี้ยยังชีพ ฯลฯ

- จัดตรวจสุขภาพประจำปีอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

- สนับสนุนให้สมาชิกในครอบครัวและผู้ดูแลผู้สูงอายุให้มีศักยภาพในการดูแลผู้สูงอายุ

- ประสานงานเรื่องฉาปนกิจสำหรับผู้สูงอายุ

- ประชาสัมพันธ์ให้ผู้สูงอายุทราบถึงสิทธิหรือสวัสดิการที่หน่วยงานต่างๆ จัดให้บริการ และสนับสนุน

ให้ผู้สูงอายุเข้าถึงสิทธินั้น

- ประสานหรือดำเนินการให้มีบริการให้คำแนะนำ ปรึกษาเกี่ยวกับสุขภาพกาย จิตอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

- จัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกแก่ผู้สูงอายุ เช่น รถเข็น ไม้เท้า

- สนับสนุนการจัดตั้งกองทุนชุมชนสำหรับผู้สูงอายุ

- มีบริการเยี่ยมเยียนผู้สูงอายุตามที่อยู่อาศัย

- ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุได้รับอุปกรณ์ในการดำรงชีวิตประจำวันตามความจำเป็น

- จัดให้มีหน่วยบริการผู้สูงอายุในชุมชน

๖.๕. ด้านการบริหารจัดการเพื่อพัฒนางานด้านผู้สูงอายุและการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ

- จัดทำและพัฒนาระบบข้อมูลผู้สูงอายุ

- อบรมบุคลากรด้านผู้สูงอายุขององค์กร

- ส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรด้านผู้สูงอายุฝึกอบรมกับหน่วยงานที่มีการจัดฝึกอบรมเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

- มีการพัฒนาศักยภาพของเครือข่ายผู้สูงอายุ

๖.๕. ด้านการพัฒนาและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุ

- จัดทำและพัฒนาระบบฐานข้อมูลผู้สูงอายุให้ถูกต้องและทันสมัย

- ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานการส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุในสอดคล้องกับแผนพัฒนาผู้สูงอายุแห่งชาติ

๗. งบประมาณ

งบประมาณ ๑,๙๙๙,๗๑๐ บาท

๘. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้นแบบในการดูแลผู้สูงอายุ อย่างน้อยอำเภอละ ๑ แห่ง

๙. หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการ

ส่วนส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น

๑๐. ผู้เสนอโครงการ

(นายสุวิทย์ จันท์หรร)

ผู้อำนวยการกองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น

๑๑. ความเห็นของผู้ให้ความเห็นชอบโครงการ

เห็นชอบ

(นายธนา ยันตรโกวิท)

รองอธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๑๒. ความเห็นผู้อนุมัติโครงการ

อนุมัติ

(นายสุทธิพงษ์ จุลเจริญ)

อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

แนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงตามแนวทางพระราชรัฐ

๑. หลักการและเหตุผล

จากปัญหาการเปลี่ยนแปลงด้านประชากรของประเทศไทยที่มีประชากรสูงอายุเพิ่มขึ้นมาก เนื่องมาจากเทคโนโลยีทางการแพทย์และการสาธารณสุขมีความทันสมัยและเจริญก้าวหน้าขึ้น ทำให้ประชาชนมีสุขภาพอนามัยดีขึ้น มีอายุขัยเฉลี่ยยืนยาวขึ้นกว่าในอดีต ส่งผลกระทบต่อการให้บริการสุขภาพ และงบประมาณในการดูแลรักษา เนื่องจากวัยสูงอายุ เป็นวัยที่มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสภาพจิตใจ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงไปในทางเสื่อมถอยตามธรรมชาติและตามวัย ร่างกายทรุดโทรมความต้านทานต่อโรคลดลง ทำให้เกิดโรคร้ายไข้เจ็บ โดยเฉพาะโรคเรื้อรังต่างๆ ส่งผลให้เกิดโรคเพิ่มมากขึ้นและเกิดภาวะทุพพลภาพ ต้องพึ่งพิงผู้อื่นสูงขึ้น การดูแลผู้สูงอายุที่ประสบกับภาวะพึ่งพิงจากการสูญเสียความสามารถในการประกอบกิจต่างๆ ที่ควรจะสามารถทำได้เป็นปกติ อันเป็นผลที่เกิดตามมาจากภาวะบกพร่อง เช่น แขนขาอ่อนแรงทำให้แต่งตัวเองไม่ได้ ใช้ห้องสุขาเองไม่ได้ หรืออาจกล่าวได้ว่า ภาวะทุพพลภาพ คือการสูญเสียอวัยวะหรือสูญเสียสมรรถภาพของอวัยวะหรือของร่างกาย หรือสูญเสียสภาวะปกติของจิตใจ จนไม่สามารถทำงานได้ ทำให้เกิดภาวะด้อยโอกาสหรือหย่อนกำลังความสามารถที่จะประกอบกรงานตามปกติ กำลังเป็นปัญหาที่สำคัญยิ่งของสังคมไทยในปัจจุบันจากการเพิ่มขึ้นของประชากรสูงอายุ (ผู้ที่มีอายุ ๖๐ ปี ขึ้นไป)

ดังนั้น เพื่อดำเนินการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ยุทธศาสตร์การพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ ข้อ ๓.๒ การพัฒนาศักยภาพคนตลอดช่วงชีวิต และแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ -๒๕๖๕ ปรับปรุงครั้งที่ ๑ พ.ศ. ๒๕๕๒ ในการเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ เพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตและการมีงานหรือกิจกรรมที่เหมาะสม เพื่อสร้างสรรค์และไม่เป็นภาระต่อสังคมในอนาคต โดยจัดเตรียมระบบการดูแลในบ้าน สถานพักพิง และโรงพยาบาล ที่เป็นการร่วมมือภาครัฐ ภาคเอกชน ชุมชนและครอบครัว รวมทั้งพัฒนาระบบการเงินการคลังสำหรับผู้สูงอายุ กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงได้จัดทำแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิงตามแนวทางพระราชรัฐ

๒. เป้าหมาย

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งมีระบบดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิง (๑๐๐ %)

๓. วิธีการดำเนินการ

๓.๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

๓.๑.๑ สำรวจข้อมูลผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงในพื้นที่

๓.๑.๒ จัดทำทะเบียนประวัติ เพื่อบันทึกความต้องการให้ความช่วยเหลือ

๓.๑.๓ สนับสนุนงบประมาณ บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และประสานเครือข่าย

๓.๒ จัดตั้งทีมช่วยเหลือผู้สูงอายุในโครงสร้างศูนย์ปฏิบัติการร่วมในการให้ความช่วยเหลือประชาชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย เจ้าหน้าที่กองพัฒนาคุณภาพชีวิต กองสวัสดิการสังคม และจิตอาสาในพื้นที่

๓.๒.๑ รับเรื่องการขอความช่วยเหลือ และลงทะเบียนรับเรื่อง

๓.๒.๒ ส่งต่อให้หน่วยเคลื่อนที่เร็วของศูนย์ฯ ลงไปตรวจสอบข้อเท็จจริงและหาแนวทางช่วยเหลือ

๓.๒.๓ รายงานการพิจารณาหาความช่วยเหลือให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการช่วยเหลือ

๓.๒.๔ ประชาสัมพันธ์การช่วยเหลือให้ประชาชนทราบ

๓.๓ ภาคเอกชน

๓.๓.๑ สนับสนุนอุปกรณ์การดำรงชีวิต เช่น ไม้เท้า รถเข็น อุปกรณ์ทางการแพทย์ เช่น เครื่องวัดความดัน เครื่องตรวจเบาหวาน /ปรับปรุงซ่อมแซมบ้านผู้สูงอายุ(ผู้ป่วยติดเตียง)

๓.๓.๒ การจัดบริการแบบไปเยี่ยมเพื่อดูแลหรือพยาบาลที่บ้าน บริการช่วยเหลือผู้สูงอายุในการทำกิจวัตรประจำวัน การรับดูแลผู้สูงอายุระหว่างวันหรือระยะสั้น สถานบริการผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ฯลฯ

๓.๔ ภาคประชาชน

๓.๔.๑ จัดตั้งทีมปฏิบัติการชุมชน ประกอบด้วย ประธานชุมชน อาสาสมัครสาธารณสุข คนในชุมชน จิตอาสา เพื่อทำหน้าที่ค้นหา ชี้เป้าและปฏิบัติการช่วยเหลือ เป็นเครือข่ายเฝ้าระวังของแต่ละชุมชนที่จะเชื่อมต่อทีมงานต่างๆ ในภาคราชการและเอกชน

๓.๔.๒ จัดตั้งทีมอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) โดยเริ่มจากจิตอาสา สมาคมจิตอาสา บุคคลในครอบครัว ชุมชน พระสงฆ์ แพทย์ทางเลือก ชมรมผู้สูงอายุ และสถาบันการศึกษาในพื้นที่ เพื่อทำหน้าที่เยี่ยมบ้าน ปรับปรุงสภาพแวดล้อมภายในบ้าน และให้กำลังใจผู้สูงอายุ

๓.๕ ภาคราชการ จัดให้มีทีมสหวิชาชีพ ประกอบด้วย

๓.๕.๑ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพประจำตำบล คัดกรองและประเมินสภาพผู้สูงอายุเบื้องต้น

๓.๕.๒ แพทย์ พยาบาล นักกายภาพบำบัด แพทย์ทางเลือก ให้บริการทางการแพทย์

๓.๕.๓ พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ดูแล ช่วยเหลือด้านปัจจัยพื้นฐานการดำรงชีวิต เช่น รถเข็น แวนตา ไม้เท้า ฯลฯ

๓.๕.๔ สาธารณสุขตำบล ให้ความรู้เรื่องการดูแลผู้สูงอายุแก่อาสาสมัครสาธารณสุข อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ และคนในครอบครัว ผู้สูงอายุ ตลอดจนการจัดพื้นที่ ดูแลสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้เหมาะสม

๓.๖ ถอดบทเรียน คัดเลือกผลงานดีเด่น ประชาสัมพันธ์ผ่านเว็บไซต์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น หรือ E- magazine เป็นประจำทุกเดือน

๔. ผลที่ได้รับ

๔.๑ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีระบบการดูแลผู้สูงอายุที่อยู่ในภาวะพึ่งพิงที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

๔.๒ ประชากรผู้สูงอายุในท้องถิ่นได้รับการดูแลอย่างมีคุณภาพ ทำให้รู้สึกว่าคุณค่า

๔.๓ มีเครือข่ายในการดูแลผู้สูงอายุอย่างครบวงจรในทุกมิติ

๔.๔ อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ ที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีมาตรฐาน
